

RAPORT

Referitor la îndeplinirea atribuțiilor ce revin,
potrivit legii, Serviciului Român de Informații,
pentru realizarea siguranței naționale
- mai 1997 – mai 1998 -

Secțiunea I.

CONTEXTUL OPERATIV AL ACTIVITĂȚII DESFĂȘURATE DE S.R.I.

1. Priorități generate de evoluțiile interne și externe

În procesul de racordare la normele și mecanismele funcționale specifice unui stat de drept, Serviciul Român de Informații și-a asumat răspunderile legale, rezultate din comandamentele etapei pe care o traversează societatea românească. În consecință, instituția noastră și-a fixat programatic și a transpus în practică, în perioada de referință, o serie de **priorități ale activității specifice, subsumate unui obiectiv fundamental** - și anume **consacrarea României ca stat democratic, independent și suveran, consolidat în plan economic și social, integrat organic în fluxul mondial al valorilor supreme ale civilizației umane** -, proiectat de ansamblul instituțiilor de decizie politică și **asumat de societate**.

- În concordanță cu **evoluțiile interne** din România, atenția și eforturile s-au focalizat asupra **articulării optime a Serviciului Român de Informații în cadrul mecanismelor ce conferă funcționalitate statului de drept**, îndeosebi prin asigurarea continuității și consistenței informațiilor puse la dispoziția factorilor de decizie abilitați să aplice corecții în probleme care pot produce efecte în planul siguranței naționale.

Data fiind miza strategică a perioadei de tranziție, am intervenit prin măsuri organizatorice pentru orientarea activității instituției către **identificarea acțiunilor desfășurate de organizații și cercuri de interese ostile, de natură să lezeze interesele naționale ale României, în domenii vitale pentru realizarea proiectelor de restructurare a cadrului economic și social și de integrare europeană și euroatlantică, sau să afecteze stabilitatea țării**.

- Contribuția instituției la asigurarea unui climat de stabilitate și siguranță socială a vizat:

- prevenirea acțiunilor de spionaj, precum și protecția secretelor de stat și a intereselor economice și de altă natură ale României;

- identificarea și semnalarea, pe dimensiunile specifice și în limita

atribuțiilor legale, a cazurilor de corupție;

- cunoașterea activităților derulate pe teritoriul național de nuclee ce aparțin unor organizații teroriste și prevenirea manifestării unor fenomene asociate, inclusiv criminalitatea organizată transfrontalieră și migrația ilegală;

- cunoașterea și prevenirea activităților ilegale, organizate, de natură informativă, care pot avea ca efect restrângerea unor drepturi cetățenești constituționale, derulate sub acoperirea unor structuri de protecție și pază;

- monitorizarea mișcărilor extremiste, clandestine, de orice factură;

- anticiparea situațiilor de risc datorate acumulării de tensiuni sociale.

- Aceste priorități au fost stabilite plecând de la asumarea rolului specific pe care legislația în vigoare îl conferă Serviciului Român de Informații în cadrul mecanismelor de apărare a intereselor naționale, instituția delimitându-și activitățile în urma unui **proces complex de identificare și analiză a principalelor amenințări la adresa siguranței naționale**, prezentate în cele ce urmează.

2. Dinamica riscurilor și amenințărilor la adresa siguranței naționale

■ Una dintre caracteristicile contextului operativ din perioada de referință a constituit-o ***focalizarea unor acțiuni instrumentate de diverse entități străine sau autohtone asupra unor obiective de interes național, cu impact negativ pentru realizarea echilibrului în evoluția procesului de reformă.***

- Speculând deschiderea manifestată de societatea românească (în dorința de a adopta un model optim de restructurare) și lipsa unor mecanisme eficiente de protecție, structuri informative străine au făcut tentative, unele reușite, de **acces ilegal în locurile și mediile de concentrare a datelor și informațiilor secrete de stat, de influențare a unor factori de răspundere în deciziile adoptate la nivelul unor instituții, care creează dezechilibre și produc prejudicii, perturbând climatul reformei.** Au fost vizate acele structuri și paliere ierarhice în cadrul cărora **se elaborează decizii pentru evoluțiile economice, social-politice și de siguranță națională ale României.**

Exploatarea cupidității ori a unor afinități ale factorului uman s-a realizat în paralel cu o serie de activități ce au vizat obținerea informațiilor concentrate în departamente și instituții de sinteză, urmărindu-se cunoașterea strategiilor și valorificarea, în interes propriu, a vulnerabilităților cadrului juridic și instituțional ce guvernează procesul de privatizare, restructurare ori eficientizare a unor domenii, ca și inadecvările cadrului normativ și ale mecanismelor de păstrare și manipulare a secretelor. Aceasta a fost posibilă și datorită faptului că stagnarea procesului de adoptare a legii privind apărarea secretului de stat a menținut activi factorii de risc în planul siguranței naționale, concretizați, în

principal, prin **fragilitatea sistemelor de protecție a datelor și a informațiilor cu caracter secret de stat**, mai ales din domeniile economic, tehnico-științific, financiar-bancar și comercial. Inconsistența sau, după caz, inexistența mecanismelor asiguratorii, ca și dezinteresul unor cadre de conducere din aceste domenii față de respectarea și aplicarea cu fermitate a programelor de prevenire a scurgerii de date secrete a determinat, în frecvente situații, ignorarea de către deținătorii unor astfel de date a celor mai elementare reguli privind apărarea secretului de stat, permițând accesul neîngrădit al persoanelor neautorizate la informații cu un asemenea caracter (din cele peste 400 de instituții, societăți comerciale și institute de cercetare deținătoare de secrete de stat, în mai mult de 70% nu s-au elaborat și aplicat programele proprii pentru contracararea scurgerilor de informații secrete de stat ori confidențiale, obligație prevăzută în articolul 18 din Legea nr.51 privind siguranța națională a României).

Un factor favorizant nu mai puțin important în generarea unor prejudicii majore în planul siguranței naționale este și **lipsa unei minime pregătiri contrainformative a unor factori de decizie** (deficiență care ne este imputabilă într-o oarecare măsură), ceea ce îi face vulnerabili în contactele cu cetățeni străini interesați.

În aceeași problematică, a fost evidențiat un nou tip de riscuri și amenințări, grupate în **categoria agresiunilor de natură informatică**. Această realitate a impus adoptarea unor măsuri destinate cunoașterii și contracarării acțiunilor subsumate categoriei amintite, cu atât mai mult cu cât calculatorul tinde să devină și în țara noastră - aflată în plin proces de adaptare la imperativele specifice "erei informaticii" - un instrument de lucru indispensabil.

Identificarea și combaterea acțiunilor care afectează **securitatea sistemelor informaționale** din diverse locuri de concentrare a datelor cu caracter secret de stat sau confidențial de interes național constituie obiect de preocupare prioritară și pentru Serviciul Român de Informații. S-a pornit de la constatarea că grupuri de interese străine depun eforturi pentru a-și asigura accesul neautorizat la bazele de date din calculatoarele diverselor instituții, decriptarea acestora și analizarea traficului de mesaje.

În acest sens, s-au înregistrat numeroase tentative de penetrare a băncilor de date informatizate, inclusiv prin racolarea și punerea în dependență a operatorilor ce lucrează în astfel de sisteme.

S-au mai impus atenției S.R.I. și o serie de acțiuni care, deși nu sunt, încă, definite și sancționate juridic drept infracțiuni, au implicații majore în planul siguranței naționale. În acest sens, sunt de amintit mai ales acțiunile de penetrare, prin diferite metode și mijloace, a sistemelor informatice, care vizează derularea unor operațiuni comerciale ori financiar-bancare fictive, accesarea datelor secrete ori inducerea unor disfuncții serioase în rețelele de calculatoare ale instituțiilor publice, inclusiv prin realizarea și difuzarea unor "virusi informatici".

Plecând de la faptul că acțiunile din categoria evocată se pot solda

cu consecințe dintre cele mai grave pentru sectoare importante ale activității sociale, se impune atât investigarea în continuare, cu maximă atenție, a domeniului respectiv, cât și angajarea tuturor structurilor statului în sensul prevenirii și combaterii acestor noi amenințări, după modelele normative și instituționale existente în statele cu nivel înalt de informatizare.

Necesitatea instituirii unui sistem eficient de protecție a băncilor de date informatizate trebuie să constituie o prioritate la scara întregului mecanism instituțional al statului român, mai ales în contextul materializării "Strategiei naționale de informatizare și implementare în ritm accelerat a societății informaționale" și a "Planului de acțiuni" aferent, aprobate prin Hotărârea Guvernului României nr.58 din 2 februarie anul curent. În absența unei astfel de abordări, beneficiile obținute de țara noastră prin transpunerea în practică a acestei strategii pot fi puse în umbră în situația neidentificării oportune a riscurilor și amenințărilor generate de vulnerabilitățile de ordin normativ ori funcțional din domeniul informatic.

• Principalele date aflate în atenția grupurilor de interese străine și autohtone și care vizează siguranța națională privesc:

- privatizarea, restructurarea economiei în ansamblu, liniile directoare ale reformării sistemului financiar-bancar;

- volumul și amplasarea rezervelor energetice și de materii prime, caracteristicile și performanțele producției speciale și ale cercetării tehnologice, listele cu obiectivele ce urmează să fie lichidate administrativ ori privatizate (cu detalii vizând cifrele de afaceri, dotările, capacitățile de producție, sursele de aprovizionare și posibilitățile de desfacere, datorii pe care le au și situația personalului angajat).

La acest punct, se impune precizarea că, urmare a mutațiilor care s-au produs în ultimii ani în situația politică internațională, competiția dintre state pe tărâm economic a căpătat noi dimensiuni, în care puterea industrială constituie factorul primordial. Pe cale de consecință, majoritatea cercurilor interesate și-au reorientat activitatea către domeniul economic, rezultantă a necesității de a dobândi valori și a identifica acțiunile necunoscute, protejate, ale concurenților. Ca urmare, **potențialul economic al statelor este intens susținut și alimentat cu informații cu caracter de noutate, confidențiale sau nedestinate publicității** privind tehnologiile utilizate, piețele financiare și valutare, pericolele unor crize economice majore în țările cuprinse în sfera preocupărilor lor informative.

Datele obținute de Serviciul Român de Informații, inclusiv cazurile ce au făcut obiectul sesizării către Parchet, ne-au permis să tragem concluzia că **unul dintre obiectivele urmărite de anumite entități din afara țării este transformarea pieței românești într-un debușeu pentru unele produse străine. Ca modalități de realizare, s-a încercat debilitarea unor domenii sau sectoare economice** prin manipularea unor constrângeri derivate din dificultățile de aprovizionare cu materii prime, ori cele privind valorificarea produselor autohtone pe terțe piețe, pentru ca, ulterior, să-și impună sistematic monopolul propriu.

De altfel, prin amplitudinea și modul de materializare, **agresiunile la adresa unor sectoare economice (unele de interes strategico-militar) conturează cele mai virulente amenințări la adresa siguranței naționale**, întrucât, atacând stabilitatea și echilibrul economic, acestea tind să creeze disfuncții sistemice, cu efecte negative în toate domeniile activității sociale interne, afectând atât atributele suveranității statului, cât și șansele de materializare a demersurilor de integrare europeană și euro-atlantică.

Trecând în sfera concretului, un obiectiv de etapă al cercurilor oculte l-a constituit obținerea de date și **exercitarea de presiuni și influențe pentru facilitarea preluării pachetului majoritar de acțiuni în vederea instituirii monopolului asupra unor obiective, rețele de infrastructură, consultanță și alte tipuri de servicii vitale în tranziția spre economia de piață.**

Deși Serviciul Român de Informații a identificat din timp aceste tendințe (manifestate în domenii de interes național) și, în mare parte, mecanismele care le-au generat, transmițând beneficiarilor legali 40 de informări pe temă, în unele cazuri nu au fost adoptate măsuri eficiente de prevenire.

Această orientare tactică s-a manifestat preponderent pe următoarele dimensiuni:

- în domeniul rezervelor naționale de substanțe minerale utile, unde firme străine au declanșat un complex de acțiuni prin care urmăresc, sub aparența unor cooperări economice - dar recurgând la trafic de influență și corupție - obținerea, pe căi ilegale, de date secrete sau confidentiale, în tentativa de adjudecare a exclusivității exploatarei zăcămintelor cu potențial deja dovedit, prin eludarea prevederilor constituționale;

- obținerea preferențială a drepturilor de exploatare a unor zăcăminte de importanță vitală pentru societățile comerciale și regiile autonome, cu nesocotirea unor acorduri anterior încheiate (care presupuneau organizarea de licitații internaționale), în condiții evident dezavantajoase pentru partea română;

- falimentarea flotei maritime și fluviale, ce determină punerea României în dependență față de disponibilitatea unor parteneri externi de a da curs solicitărilor sale de asigurare a capacităților de transport necesare activităților economice în situații deosebite;

- refacerea capacității de influență în România și recucerirea, prin mijloace neloiale - furt de tehnologie, contracte dezavantajoase etc. - a uneia dintre piețele tradiționale de desfacere a produselor speciale.

Nu ne-am propus să proiectăm o imagine apocaliptică asupra dimensiunilor amenințărilor la adresa securității naționale, multe din acțiunile ilegale la care am făcut trimitere fiind inițiate în urmă cu mai mulți ani și cu toate măsurile de prevenire întreprinse ele nu au fost eradicate, ci numai parțial contracarate. În același timp însă, este de subliniat că toate concluziile prezentate în Raport sunt susținute de elemente de fapt. Pentru prevenirea prejudicierii intereselor României, marea lor majoritate au făcut

obiectul informării factorilor abilitați să întreprindă măsuri de protecție. În alte cazuri, deoarece, din nefericire, infracțiunile au fost deja comise, am sesizat Parchetul. Având în vedere că organele judecătorești nu s-au pronunțat, din diverse motive, asupra acestor cauze, în respectul legii și al drepturilor cetățenești fundamentale, am hotărât să nu ne referim la situații concrete.

■ Pe coordonata economică a siguranței naționale a mai reținut atenția faptul că, în perioada de referință, s-au agravat unele riscuri și amenințări anterior conturate, care au ca efect *subminarea capacității economice a țării* prin prejudiciile mari cauzate și prin influențele în sensul dezorganizării și degradării potențialului economic al sectoarelor și unităților industriale reprezentative. Aceste dezechilibre au fost propagate la nivelul unor întregi ramuri și, prin cumul de consecințe, în ansamblul economiei, ceea ce, pe fond, a potențat activitățile anterior menționate.

• Din integrarea și evaluarea acestor date se extrage concluzia că forma predominantă sub care s-au materializat activitățile cu efecte în sensul subminării economice a fost **perfectarea unor afaceri comerciale externe și cooperări internaționale dezavantajoase părții române**, categorie care a reținut atenția nu doar prin daunele directe pricinuite, ci, mai ales, prin faptul că generează unele perturbări cu consecințe remanente pe perioade relativ îndelungate, ceea ce a determinat, ca măsură preventivă, punerea la dispoziția factorilor de decizie abilitați a 238 de materiale de informare pe această temă.

Principalele categorii de acte și fapte care au prefigurat această stare au fost:

- negocierea și semnarea unor contracte de import sau export la prețuri diferite de cele convenite în raport de calitatea produselor tranzacționate și de cele practicate, în cazuri similare, pe piața internațională;

- acceptarea de clauze care nu ofereau o minimă protecție pentru interesele părții române, favorizând însă, în mod disproporționat, partenerii străini;

- perfectarea de afaceri cu firme (externe sau interne) de bonitate îndoielnică ori chiar falimentare, asociată cu creditarea mascată a unor parteneri prin amânarea excesivă și nejustificată a încasării contravalorii în valută a mărfurilor livrate la export sau prin achitarea, fără just temei, a unor avansuri către virtualii furnizori externi, fără ca aceștia să efectueze, ulterior, prestațiile asumate.

De subliniat este faptul că, în general, asemenea acțiuni păgubitoare au avut ca mobil **obținerea unor avantaje materiale necuvenite** de către promotorii lor - conducători de întreprinderi ce au acționat în detrimentul unităților cărora ar fi trebuit să le asigure buna gestionare -, fiind izolate cazurile când prejudiciile au fost cauzate exclusiv de incompetența profesională sau de ușurința în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Nu ar trebui omis faptul că amplificarea riscurilor de această natură este favorizată de absența unor măsuri ferme asupra unor persoane

situate în funcții de conducere, corupte, vădit incompetente sau dezinteresate în înlăturarea sau atenuarea dificultăților cu care se confruntă unitățile gestionate. Din acest motiv s-au înmulțit abuzurile, ilegalitățile și deciziile fără fundament economic, precum și indisciplina financiară și cea tehnologică, soldate cu disfuncții și stări de insecuritate industrială.

Bucurându-se de sprijinul unor specialiști din domeniile vizate, Serviciul Român de Informații s-a preocupat să cunoască din timp aceste tendințe, pentru ca factorii abilitați să poată contracara evoluțiile defavorabile intereselor românești.

Cazuri de natură să întrunească elementele constitutive ale infracțiunii de subminare a economiei naționale au fost identificate și documentate informativ, cu precădere, în societăți comerciale din industria construcțiilor de mașini, metalurgie - feroasă și neferoasă -, industria chimică și petrochimică.

Astfel, din cele 95 cazuri relevante în această problemă, 55 au fost finalizate, dintre care 40 prin sesizarea organelor de cercetare și urmărire penală (Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, parchetele locale, Ministerul de Interne, Inspectoratul General al Poliției), iar 15 prin inițierea și aplicarea măsurilor specifice de prevenire (de către Guvern, Curtea de Conturi, Garda Financiară).

De subliniat că, în alte circa 360 situații, în care se conturau cauze, împrejurări ori în legătură cu care se dețineau elemente și chiar documente din care rezulta că derularea lor în continuare ar fi condus la materializarea amenințării de subminare economică, s-a luat măsura informării preventive a factorilor abilitați.

■ Analiza fenomenologică bazată pe evaluarea datelor și informațiilor acumulate în procesul de investigare și documentare informativă a actelor, faptelor și situațiilor din spectrul larg al corupției și crimei organizate au reliefat că, în intervalul de referință, în pofida intensificării acțiunilor destinate combaterii acestora, ***activitățile ilicite caracteristice economiei subterane au fost reluate și au proliferat, după o perioadă de stagnare, fiind susținute cu procedee proprii crimei organizate.***

În consecință, s-a evidențiat sporirea gradului de pericolozitate socială al acestor manevre ilicite, prin ***diversificarea, perfecționarea și profesionalizarea metodelor și mijloacelor utilizate***, concomitent cu ***agregarea grupurilor existente în structuri din ce în ce mai rigurose organizate și preocupate de conectarea cu rețele externe similare.***

În paralel, s-a remarcat și ***tendința cercurilor criminale din străinătate de a iniția și dezvolta, pe teritoriul României, nuclee proprii*** ce urmăresc, de regulă, să se interpună pe rutele de trafic ilegal ce tranzitează țara noastră și, în unele cazuri, chiar cooperarea cu structurile românești din sfera criminalității economico-financiare, ceea ce indică, implicit, "performanțele" autohtone în materie.

Menționăm că pentru cunoașterea acestei problematice cu caracter de noutate în plan conceptual, a fost necesară constituirea, prin restructurare internă, a unor compartimente specializate. Numai în ceea ce privește latura preventivă, acestea au furnizat informații materializate în 54 de documente destinate factorilor abilitați să întreprindă măsuri în domeniu.

Conjunctura normativă permisivă - datorată dificultăților din ultimii ani în constituirea unui cadru legal unitar și coerent, **situat încă departe de standardele europene -, asociată curențelor de ordin organizatoric și de înzestrare umană și materială ale instituțiilor statului cu atribuții pe linia combaterii infracțiunilor specifice corupției și crimei organizate**, diminuează capacitatea de ripostă și eficacitatea acțiunilor, punându-le uneori în inferioritate față de "performanțele" atinse de cercurile criminale. Disfuncțiile în domeniu sunt accentuate de **coruptibilitatea unor funcționari din administrația de stat și din sectoarele economice**.

Accelerarea privatizării, pe fondul unor insuficiente măsuri de protecție, favorizează înfăptuirea unor "mari lovituri", dar și reciclarea și valorificarea fondurilor acumulate pe căi ilegale. Astfel, se conturează riscul deosebit de grav ca, prin acapararea unor importante patrimonii ori a pachetelor majoritare de acțiuni de la societăți comerciale cu capital de stat, imense capitaluri ilicite să fie perfect legalizate. Se poate considera că procesul de legiferare (aflat în derulare) în domeniu va fi de un real folos atât Serviciului Român de Informații cât și celorlalte instituții ale statului în activitatea de identificare și combatere a acestui flagel.

S-au evidențiat - prin dimensiuni, gravitatea efectelor și potențialului lor de a produce dezechilibre majore în sectoare strategice sau chiar pe ansamblul economiei românești - **combinații infracționale din câteva domenii vitale care afectează derularea stabilă a proceselor economice**, după cum urmează:

- **sectorul prelucrării și distribuției produselor petroliere**, unde acțiunile unor grupuri autohtone, cu conexiuni externe, s-au concretizat în ultimii ani în manevre infracționale - începând de la evaziune fiscală, contrabandă, fals intelectual și gestiune frauduloasă, continuând cu operațiuni de comerț exterior profund dezavantajoase și ajungând până la încălcarea unor convenții internaționale (precum embargoul impus fostei Iugoslavii) - care, dincolo de mobilul imediat al obținerii unor avantaje materiale, produc prejudicii statului român, prin sustragerea de la plata obligațiilor fiscale și încheierea unor tranzacții păgubitoare;

- **sectorul flotei navale, în general - cu precădere problematica gestionării flotei maritime a României -, unde activitățile specifice au reliefat ilegalități soldate cu diminuarea semnificativă a capacității de decizie a proprietarilor de drept ai imensului patrimoniu reprezentat de navele de transport și de pescuit și cu prejudicii semnificative în dauna avuției naționale.**

Prejudicierea intereselor naționale în acest sector de importanță strategică pentru economie și cu directe implicații în ceea ce privește capacitatea de mobilizare în situații deosebite a fost rezultanta unei suite de acte și fapte infracționale, comise **și prin specularea inadecvării cadrului legal la realitățile tranziției**, inițiate și executate prin afaceri păgubitoare încheiate de companiile naționale maritime cu o serie de firme de transport private, unele constituite ad-hoc, tocmai în acest scop;

- **sectorul financiar-bancar**, unde, în mod interesat, factori de decizie - la nivel central ori local - s-au implicat în **operațiuni de creditare preferențială a unor firme private, insolubile**, care au provocat băncilor creditoare pierderi de ordinul miilor de miliarde de lei și al milioanele de dolari.

De asemenea, au fost identificate tentativele unor cetățeni străini sau ale unor adevărate rețele externe care, sub pretextul unor colaborări financiare cu grupuri din străinătate, urmăreau fie **angajarea partenerilor români în operațiuni fictive**, generatoare de mari prejudicii, fie **legalizarea de fonduri obținute, în exterior, din activități ilegale**. Cazurile au fost sesizate poliției după documentarea informativă.

La acestea se adaugă **numeroasele cazuri de evaziune fiscală inițiate de cetățeni români sau străini ce fac afaceri în România**, care, mai ales prin corupție și recurgerea la evidențe contabile duble, au practicat curent contrabanda cu produse cu desfacere rapidă - țigări, băuturi alcoolice, cafea etc.. Despre astfel de operațiuni, pentru a căror susținere s-au creat rețele de tip mafiote, au fost informate organele de cercetare și urmărire penală;

- **domeniul producției și comercializării îngrășămintelor chimice** unde a fost identificată preocuparea unor cercuri private de afaceri de a-și asigura poziții de monopol în industria de profil, prin asocieri păgubitoare și achiziții contestabile de pachete majoritare de acțiuni și de a opera transferuri ilegale de valori între unitățile productive controlate. Astfel, s-a inițiat un proces distructiv, cu valențe de subminare economică, pentru camuflarea incapacității acestora de a respecta clauzele din contractele încheiate.

■ Eforturile României de integrare în structurile europene și euro-atlantice au făcut obiectul atenției și investigațiilor permanente ale unor servicii speciale, îndeosebi a celor subordonate statelor ce se pronunță împotriva extinderii Alianței. Rezultatele acestora sunt folosite în **acțiuni ce atentează la posibilitatea României de îndeplinire a criteriilor de calificare în vederea aderării și vizează prelungirea termenului de acceptare a țării noastre**, cu evidente consecințe în planul siguranței naționale.

Acțiunile serviciilor speciale respective au fost materializate în încercări de a obține date din **instituțiile cu atribuții directe ori complementare integrării** - urmărindu-se cunoașterea elementelor de natură strategică și tactică folosite, precum și a persoanelor implicate direct

În acest domeniu - ori, mai ales, în **forme diverse de obstrucție a demersurilor românești**, cum ar fi propaganda destinată descurajării și influențării în sens negativ a eventualilor susținători externi ai țării noastre.

Totuși, nu poate fi evitată constatarea că s-au manifestat și unele **disfuncționalități ori inadecvări interne** - în special în sectorul economic - care oferă un sprijin forțelor interesate în blocarea integrării și/sau **produc, prin ele însele, efecte de natură să diminueze capacitatea României de a îndeplini criteriile de aderare.**

Serviciul Român de Informații a pus la dispoziția factorilor de decizie abilitați 101 de materiale referitoare la acțiunile, stările de fapt și fenomenele din toate categoriile enunțate, care constituie blocaje în procesul de materializare a aspirațiilor României de integrare în structurile de securitate și economice europene și euro-atlantice.

- Ca urmare a intensificării preocupărilor pentru obținerea unor poziții cât mai avantajoase în delimitarea zonelor de influență, unul din **principalele pretexte pentru obstrucționarea aspirațiilor României de consolidare a statului de drept și integrare euro-atlantică**, l-a constituit **problematica minorităților naționale.**

Datele deținute de Serviciul Român de Informații relevă faptul că, în ciuda deschiderii manifestate de statul român, inclusiv în procesul încheierii tratatelor de bază cu țările vecine, anumite cercuri extremiste din străinătate au continuat să acționeze, în perioada la care se referă raportul, în baza aceluiași **strategii ce vizează sădirea, prin diversiune, a neîncrederii și suspiciunii față de realitățile românești ori tensionarea climatului de conviețuire a comunităților etnice cu populația majoritară.**

Prin mijloace propagandistice consacrate s-a urmărit cu tenacitate **insinuarea în opinia publică internă și internațională a unor idei privind "legitimitatea" modificării statutului unor regiuni ale României, pretinsa tratare discriminatorie a grupurilor etnice, așa-zisa resuscitare a xenofobiei și antisemitismului la români ș.a., promovate în plan intern de exponenți extremiști.**

În conexiune cu obiectivele sus-amintite, unele cercuri ale comunităților etnice minoritare din țara noastră au fost penetrate de exponenți ai entităților interesate, efectele regăsindu-se în **tendențele extremiste** asumate de respectivele cercuri și chiar în **vehicularea unor idei vizând eventuala obținere a autonomiei administrative și separatismului economic** pentru unele zone cu un anumit specific demografic.

■ În perioada de referință au fost mai clar conturate o serie de riscuri și amenințări la adresa siguranței naționale a României derivate dintr-un fenomen care necesită o mai mare atenție și din partea altor instituții ale statului român, și anume **consolidarea, pe teritoriul țării noastre, a structurilor active ale unor organizații teroriste străine**, care antrenează - pe lângă amenințările reprezentate de scopurile

fundamentale ale acestora - și riscurile induse de activitățile adiacente sau asociate pe care astfel de structuri le angajează, ori le favorizează în mod substanțial, cum ar fi migrația ilegală, traficul de droguri, de arme, muniții, alte materiale, substanțe sau tehnologii supuse controlului internațional, contrabanda cu produse ușor vandabile etc..

Cele mai active nuclee constituite pe teritoriul național de către organizații străine de factură teroristă care generează riscuri și amenințări la adresa siguranței naționale a României sunt următoarele:

• **organizații de esență fundamentalist-islamică**, cum ar fi: "Hezbollah", " Hamas", "Frații Musulmani", "Partidul Eliberării Islamice" și altele. Grupările din România ale acestor organizații acționează prioritar pentru:

- **crearea și consolidarea unor puncte de sprijin și structuri de acoperire**, de natură culturală, profesională sau religioasă, menite să camufleze și să faciliteze preocupări care depășesc cadrul legal și, în același timp, să asigure influențarea opiniei publice în vederea legitimării cauzei și acțiunii lor;

- **înființarea de structuri informative proprii**, în scopul culegerii de date despre reprezentanțele diplomatice sau obiectivele aparținând unor state occidentale sau din Orientul Mijlociu;

- **realizarea condițiilor pentru menținerea legăturilor secrete cu centralele din exterior ale organizațiilor teroriste**, conspirarea prezenței în România a emisarilor ce coordonează activitățile organizatorice și de natură operativă;

- **elaborarea de studii și documentare, în scopul stabilirii potențialelor ținte ale unor atentate teroriste**, a planurilor de acțiune asupra obiectivelor vizate, precum și pentru determinarea capacității de protecție și ripostă antiteroristă a statului român;

- **crearea condițiilor necesare tranzitării României de către comandouri ale organizațiilor respective, spre Occident sau Orient, precum și ascunderii unor teroriști în țara noastră;**

- **implicarea unor membri și simpatizanți în activități specifice criminalității organizate**, în scopul obținerii fondurilor necesare susținerii financiar-logistice;

• **organizații teroriste palestiniene**. În anul 1997, grupările palestiniene ostile rezolvării conflictului dintre statul evreu și Autoritatea Palestiniană, au continuat să saboteze pe orice cale tratativele de pace și eforturile de normalizare a situației din zonă.

Pericolele pentru siguranța națională a României, generate de prezența acestora pe teritoriul național, sunt determinate, preponderent, de:

- **crearea și consolidarea unor structuri de acoperire**, în principal de natură comercială, care motivează șederea temporară în țara noastră a membrilor activi ai acestor organizații;

- **stabilirea în România a unor cadre din centralele organizațiilor teroriste respective**, implicate, ulterior, în activități clandestine de

culegere de date despre reprezentanții legitimi ai Autorității Palestiniene, obiectivele israeliene și ale unor țări occidentale, considerate inamice;

- **menținerea în conservare a unor cadre cu capacități executive teroriste**, ce pot acționa la ordin;

- **preocuparea de realizare a unor depozite clandestine de armament, muniții și explozivi**, în vederea folosirii lor în acțiuni teroriste;

- **Partidul Muncitoresc din Kurdistan (P.K.K.)**. Activitățile structurilor acestuia s-au impus atenției S.R.I., pornind de la **implicarea tot mai activă în acțiuni criminale, în scopul obținerii fondurilor necesare susținerii logistice a organizației**. Acțiuni subsumate categoriei enunțate s-au derulat prin implicarea membrilor și simpatizanților P.K.K. în afaceri ilegale, cum ar fi: scoaterea ilegală din țară a sumelor de bani obținute prin activități comerciale ilicite ori prin extorcarea conașionalilor care au o situație materială bună sau care desfășoară activități comerciale prospere; angrenarea în traficul ilegal de stupefiante, valută și documente de identitate false, autoturisme furate, armament, muniții și explozivi etc.; constituirea și controlarea unor rețele de trafic ilegal de persoane spre Occident.

Reține atenția și faptul că **implantarea P.K.K. în România a generat apariția și consolidarea pe teritoriul nostru național a unor nuclee aparținând organizațiilor ultranaționaliste turcești**, care se opun scopurilor urmărite de P.K.K.. Deși, numeric, sunt inferioare structurilor kurde din țara noastră, nucleele acestor grupări pot, într-o anumită conjunctură, să declanșeze **acțiuni anti-P.K.K., unele chiar cu caracter terorist**.

- După cum a reieșit, în perioada de referință s-a putut decela **accentuarea interferenței dintre terorism și unele segmente ale crimei organizate**. Internaționalizarea unor stări conflictuale prefigurează condiții favorizante dezvoltării terorismului, ceea ce, datorită dispariției unor sponsori tradiționali ai acestuia, fac ca organizațiile teroriste să se orienteze tot mai frecvent spre crima organizată, ca principală sursă de finanțare. Procesul de convergență între terorism și crimă organizată se înscrie, în acest sens, pe două coordonate:

- angrenarea nemijlocită a rețelelor teroriste în acțiuni conexe crimei organizate, cum ar fi traficul de droguri, contrabanda cu arme, muniții, explozivi, substanțe toxice sau radioactive, activități specifice economiei subterane în scopul reciclării fondurilor ilicite etc.;

- executarea de acțiuni complexe, comune, de către structuri ale organizațiilor teroriste și a celor din lumea interlopă, determinate de interese conjuncturale, de moment sau de perspectivă, menite a facilita atingerea scopurilor propuse.

La acești factori de risc, se adaugă și **prezența tot mai activă în România a unor elemente aparținând clanurilor mafioate internaționale**, inclusiv infractori de notorietate sau chiar autori ai unor acte teroriste sau criminale în țările de origine sau în alte state.

Unii lideri ai **organizațiilor teroriste și mafioate italiene** sunt

preocupați să găsească noi modalități de implantare pe teritoriul țării noastre a unor grupuri de acțiune, în conjunctura în care numeroși șefi ai unor celule mafioate se află în atenția autorităților italiene.

Elemente suspecte de apartenență la organizații mafioate italiene au stabilit legături cu lumea interlopă autohtonă, acționând pentru atragerea în câmpul infracțional a unor cetățeni originari din spațiul C.S.I., în vederea procurării de materiale și substanțe explozive, pentru confecționarea de încărcături artisanale.

- Un potențial pericol pentru siguranța națională îl constituie unele **rețele internaționale de trafic de droguri**, prezente și în țara noastră. Acestea folosesc teritoriul românesc în principal pentru **transportul stupefiantelor spre Occident**. Filierile de tranzitare, ce au ca punct de plecare Asia și Orientul Mijlociu au, de regulă, două rute ce folosesc România spre vestul Europei, respectiv una prin țările din sudul C.S.I. și Republica Moldova, iar cea de-a doua prin Turcia și Bulgaria.

- Se evidențiază, prin gradul sporit de pericolozitate, **acțiunile de contrabandă cu armament, muniții, explozivi, substanțe toxice sau radioactive și alte materiale supuse restricțiilor** care, corelate cu activitatea prezentă și potențială a structurilor teroriste și criminale, constituie, în plus, și o premisă substanțială pentru **radicalizarea acțiunilor vectorilor interni predispuși să atenteze la siguranța națională**.

Astfel, **posibilitatea obținerii cu ușurință, prin încălcarea cadrului legal, de armament și substanțe periculoase poate să devină un factor favorizant pentru grupările autohtone sau de origine străină ce tind spre acțiuni violente pe teritoriul național**, care-și pot constitui baze materiale pentru comiterea actelor de atentat sau teroriste.

Acest factor de risc se conexează cu **pericolul ce decurge din vulnerabilitățile de la frontierele țării în punctele de trecere**, ca efect al fisurilor sistemului de control. Fenomenul este facilitat de haosul caracteristic gestionării materialelor cu regim special în spațiile din proximitatea României, unde - concomitent - se mențin focare de conflict sau există confruntări deschise.

Conjuncturile nefavorabile menționate pot transforma teritoriul țării noastre în **loc de tranzit sau de stocare a unor importante arsenale, cu capacități distructive**, ori să constituie sursa unor **agresiuni ecologice**. Totodată, este favorizată apariția unor filiere pentru traficul ilegal cu tehnologii de producere a armelor nucleare, chimice și biologice, contrare legii și intereselor majore de siguranță a României.

- Dezvoltarea tot mai accentuată a fenomenului imigraționist are efecte și în plan terorist, unii dintre emigranți provenind din țări care se confruntă cu astfel de probleme. În grupurile de emigranți se infiltrează, deseori, elemente teroriste sau criminale care au acționat în țările de origine, ori au activat ca mercenari în conflicte zonale și se sustrag controlului autorităților, evitând astfel rigorile legii.

Dintre aceștia, unii rămân, sub diferite pretexte, în România,

renunțând temporar sau definitiv să emigreze în Occident și, de regulă, se angrenează, cu sprijinul unor conaționali sau elemente ale lumii interlope autohtone, în activități specifice criminalității organizate. Printre persoanele din această categorie se află membri sau simpatizanți ai unor grupări teroriste reprezentate în România, cum ar fi "Hezbollah", P.K.K. ș.a..

Unii dintre imigranții din această categorie au intrat în România sub identități false, ulterior fiind identificați ca executanți ai unor acțiuni teroriste în străinătate, adoptându-se măsurile legale în materie. Totodată, au fost depistați membri ai grupărilor menționate care au venit în țara noastră pentru "conservare", în scopul folosirii lor ulterioare pentru executarea de acțiuni teroriste asupra unor ținte din străinătate, în anumite conjuncturi sau la ordin.

Măsurile specifice întreprinse au relevat că **migrația clandestină prin România spre Occident se realizează pe două direcții principale**, și anume:

- traseul (utilizat cu predilecție de către emigranții de origine afro-asiatică) care urmează ruta Ucraina sau Republica Moldova - România - Ungaria;

- traseul (folosit mai mult de către emigranții kurzi) care traversează teritoriile Bulgariei, României și Ungariei.

Investigarea informativă a fenomenului imigraționist și conlucrarea autorităților române cu cele din țările limitrofe au relevat faptul că, în majoritatea cazurilor, **elementele izolate ori grupurile organizate de imigranți clandestini folosesc documente de călătorie false și nu dispun de mijloace de subsistență**. Din aceste cauze, ei pot fi ușor implicați în acțiuni de trafic ilegal de droguri, armament, muniții, autoturisme furate și altele.

Problematica în discuție se pretează poate cel mai bine la o abordare preventivă. Acesta este și motivul pentru care Serviciul Român de Informații a pus la dispoziția factorilor abilitați 252 de materiale de informare. De asemenea, pentru activitățile tangente terorismului, desfășurate în perioada de referință, au fost expulzați 27 de membri ori susținători ai organizațiilor teroriste.

■ Chiar dacă nu au căpătat dimensiuni alarmante, s-au impus atenției S.R.I. o serie de factori de risc care pot exercita influențe asupra mecanismului de luare a deciziilor și îndeplinire a funcțiilor constituționale ale instituțiilor statului și, în consecință, asupra climatului social.

• Dreptul la ocrotirea sănătății, expres prevăzut de Constituție, a fost afectat de **ilegalități în rețeaua de desfacere a produselor destinate consumului uman și disfuncții pe linia protejării mediului și apărării echilibrului ecologic**.

Rețin atenția, însă, **factorii agravanți** reprezentați de **activitățile desfășurate în afara cadrului legal**, care au contribuit la diminuarea șanselor de redresare, dezvoltare și perfecționare a sistemului de acordare a asistenței medicale. În acest sens, în domeniul medico- sanitar s-au

resimțit efectele unor **tranzacții încheiate cu parteneri străini în condiții dezavantajoase pentru țara noastră**, cu efecte contraproductive asupra efortului de protejare a stării de sănătate a populației.

S-au înregistrat, de asemenea, unele situații de **deturnare a unor fonduri alocate de la buget** și schimbare a destinației acestora către finalități colaterale, punând în dificultate realizarea unor obiective de primă urgență.

Ne-a preocupat și faptul că, în totală discordanță cu preceptele comunitare, care reclamă alinierea la standardele europene de protecție a mediului, dar și cu restricțiile din țările de origine -, **se multiplică tentativele unor firme străine de a transfera pe teritoriul României activități și tehnologii poluante sau utilizatoare de substanțe toxice**, ce se constituie în veritabile "bombe ecologice", în timp ce **pericolul prezentat de unele obiective industriale este susținut cu obstinație și în mod exagerat de către anumite organizații străine, pentru a se obstrucționa activități productive de importanță națională.**

- În domeniul exercitării actului administrativ și de justiție, precum și în alte activități care incumbă autoritatea publică, atât la nivel local cât și central, s-au înregistrat abuzuri și ilegalități, care deși nu au dimensiunile unui fenomen, generează consecințe negative imediate, dar mai ales de perspectivă, asupra afirmării valorilor statului de drept.

Actele de corupție și traficul de influență au fost mai frecvente în cazul soluționării cauzelor vizând crima organizată și reconstituirea dreptului de proprietate asupra unor terenuri și imobile. În unele situații, cei implicați au depășit limita intervențiilor subtile, bazate pe lacune și imperfecțiuni legislative, ajungând la hotărâri și soluționări în contradicție flagrantă cu spiritul și textul legii, precum și cu realitatea faptică.

Această problematică a făcut obiectul a 143 de informări destinate factorilor de decizie în stat, reușindu-se în multe situații atenuarea efectelor negative. Un număr semnificativ de cazuri au fost semnalate ministrului de justiție ori reprezentanților abilitați - în plan central și teritorial - ai Guvernului, insistându-se asupra situațiilor deosebite în care persoane din justiție sau administrația publică au afectat grav, prin activități abuzive sau ilegale, drepturile individuale, creând premisele unor perturbări serioase ale climatului social.

- Serviciului Român de Informații a constatat tentative de **inoculare, în rândul tinerilor, a unor concepții ce atacă valorile constituționale**, neagă legitimitatea normelor statului român ori instigă la separatism și intoleranță pe criterii etnice sau religioase.

Concomitent, a devenit obiectul unei mai atente preocupări **proliferarea în rândul tineretului a consumului de droguri și a comportamentelor deviate** care, alături de sentimentele de înstrăinare și nesiguranță care își fac simțită prezența, au condus la **sporirea cazurilor de violență, inclusiv în instituțiile de învățământ**, transferate, ulterior, și în plan social.

Principala modalitate de intervenție preventivă a S.R.I. în această

complexă problematică a constituit-o punerea la dispoziția factorilor abilitați să întreprindă măsurile legale necesare, a unui număr de 44 de informări.

Se poate estima că, pe termen mediu, dar mai ales într-o perspectivă mai îndepărtată, incisivitatea și cumulum acestor factori de risc cu cei induși de proliferarea unor curente ideatice și secte de natură pseudoreligioasă pot determina o curbă ascendentă a gradului de pericolozitate al fenomenelor psihosociale nocive dezvoltate în rândul tineretului pentru ordinea constituțională și alte interese majore ale țării.

Pe fondul unor influențe externe, curentele ideatice sau sectele ce promovează **anomia socială, manifestările anarhice, violente ori care impun supunerea necondiționată, desocializarea și depersonalizarea, abandonarea studiilor și a familiei**, au continuat să se manifeste **mai ales în rândul tinerilor**, existând riscul degenerării lor spre acțiuni extremiste, de factură anarhistă, cu repercusiuni în planul siguranței naționale.

Până în prezent, aderența tinerilor la astfel de concepții nu se constituie în fenomen, dar se remarcă tendința de creștere a audienței acestora în mediile respective, îndeosebi în localitățile urbane, precum și **propensiunea spre ripostă violentă** a adeptilor la orice încercare de "perturbare" a modului de viață pentru care au optat. În acest sens, se remarcă grupările aderente la **curentul satanist**.

• În planul manifestărilor **extremismului politic**, se impune mențiunea că precaritatea structurală și audiența redusă nu conferă grupărilor ce constituie suportul acestor demersuri un grad de pericolozitate directă și imediată pentru siguranța națională. Ele rețin atenția prin **discursul radical și impactul asupra unor categorii sociale (în special tineretul)**, precum și prin **posibilitatea speculării propagandistice a activității acestora** de către cercuri preocupate de blocarea materializării intereselor externe ale României.

În planul acțiunilor nuclelelor care cumulează **germeni ai extremismului de dreapta** au fost promovate, în principal, idei vizând "necesitatea" reclădirii unei structuri la scară națională asemănătoare "Gărzii de Fier", în perspectiva accederii acesteia pe scena politică.

În prezent, activități care converg în sfera extremismului de dreapta sunt promovate - de regulă, într-o formă disimulată - de către 24 de organizații, asociații ori diverse nuclee clandestine.

S-a remarcat apariția și dezvoltarea unor noi forme de expresie, în conexiune directă cu influențe externe de factură similară, grupările constituite în țara noastră militând pentru **consolidarea relațiilor cu organizații extremiste din străinătate**, de la care speră să beneficieze de sprijin logistic și financiar, uneori supralicitându-și, în acest scop, vocația pentru acțiuni radicale.

Cuiburile legionare au proliferat, acestea continuând să propage în mod deschis, în rândul unor tineri, **idei, atitudini și practici caracteristice fostei "Mișcări"**, a cărei imagine încearcă permanent să o reabiliteze justificând, prin diverse argumente, procedeele extremiste folosite în

perioada antebelică.

De asemenea, din proprie inițiativă ori în conlucrare cu alte nuclee ce au tendințe similare, persoane din această categorie s-au implicat în activități clandestine vizând **instigarea populației la neacceptarea și incriminarea unor inițiative ale statului român pe plan extern**, în primul rând în ceea ce privește integrarea în structurile euro-atlantice.

Radicalismul atitudinal - și, uneori, faptic - al exponenților acestor idei s-a accentuat continuu, S.R.I. sesizând, în câteva cazuri mai grave de acest gen, Parchetul.

• Deși cu amploare redusă, **grupările orientate către extrema stângă au continuat să evolueze**, principala lor preocupare fiind circumscrisă încercărilor de organizare și legalizare a unor formațiuni politice care se doresc continuatoare ale fostului Partid Comunist Român.

Cu activități de asemenea factură s-au remarcat, până în prezent, 18 organizații, fundații și asociații, de regulă cu pretins caracter politic, situate în 8 localități ale țării, majoritatea activând fără a fi înregistrate legal.

Eșecurile repetate în încercările de legalizare a unor asemenea formațiuni, dar și audiența scăzută în rândul populației, i-au determinat pe unii exponenți să-și intensifice **demersurile propagandistice dirijate către categoriile sociale defavorizate**. În context, au fost inițiate acțiuni, inclusiv în mediul sindical, vizând **radicalizarea mișcărilor revendicative și blocarea procesului de reformă**, rămase pentru moment fără ecou.

S-au realizat contacte cu 12 partide de aceeași orientare din exterior, înregistrându-se acțiuni ce pot interfera, nedorit, politica externă a țării noastre. În unele cazuri, reprezentanți ai acestora au susținut **necesitatea constituirii unui front comun împotriva politicii F.M.I. și a Băncii Mondiale, a aderării României la structurile euro-atlantice**, recomandând organizarea unor acțiuni contestatate.

Cu aspecte ce țin de problematica extremismului de factură politică, S.R.I. a înaintat 270 de materiale de informare președinților celor două Camere ale Parlamentului, factorilor abilitați din Guvern și Comisiei parlamentare de control a activității S.R.I.. De asemenea, tendințele evolutive ale acestei problematici au făcut obiectul analizei în Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

În ceea ce-l privește, Serviciul Român de Informații estimează că lipsa unei reacții mai hotărâte a statului față de activitatea grupărilor amintite, ca și fundamentarea inadecvată din punct de vedere juridic - și, implicit, interpretabilă - a hotărârilor diverselor instanțe ce privesc cererile de legalizare a unora sau altora dintre acestea, pot crea **falsa imagine, mai ales în exterior, a incapacității statului nostru de a gestiona în mod legal și eficient astfel de probleme**, ceea ce ar afecta climatul în care se desfășoară eforturile de integrare europeană și euro-atlantică ale României.

■ Așa cum deja ne-am obișnuit, în atenția anumitor servicii de spionaj se află și domeniul siguranței naționale, încercându-se **penetrarea**

structurilor ce compun sistemul național de protecție: serviciile de informații, dispozitivele de pază și control ale frontierei, sectorul industriei speciale, diverse eșaloane ale armatei. Subsumate acțiunilor menționate, tot mai consistente au devenit **încercările de organizare în spațiul românesc, preponderent în zone spre care focalizează interesele mai multor servicii speciale străine, a unor adevărate rezidențe informative.**

Măsurile operative derulate la nivelul Serviciului Român de Informații au evidențiat acțiunile unor servicii de spionaj adverse care au vizat atât **domeniul militar-strategic**, cât și **serviciile de informații române.**

În ceea ce privește **acțiunile îndreptate direct împotriva instituției noastre**, au fost identificate încercări de racolare a unor cadre și de penetrare informativă, prin care s-a vizat cunoașterea strategiei sale pe termen lung și mediu, a obiectivelor operative, a dispozitivelor informative și bazei de sprijin, precum și scăderea potențialului de intervenție. Ca urmare a acțiunilor specifice întreprinse, s-a reușit prevenirea unor consecințe deosebite.

3. Racordarea potențialului S.R.I. la contextul operativ

3.1. *Capacitatea de cuprindere a problematicii de siguranță națională. Parametri ai activității desfășurate*

• Pe o dimensiune esențială a activității sale, **Serviciul Român de Informații a căutat să pună la dispoziția factorilor decizionali** - din diverse structuri ale statului și de pe diferite paliere ierarhice, conform competențelor legale - **date corespunzătoare atribuțiilor specifice, necesare fundamentării unor decizii de natură operativă, tactică și strategică.**

Informările realizate pe temele prezentate în capitolul precedent au fost destinate atât componentei executive a mecanismelor statului, pentru a lua măsuri de prevenire, cât și celei legislative, **factorii și structurile abilitate din cadrul Parlamentului României primind, în mod constant și ori de câte ori s-a impus să expunem o situație de fapt, informații** pe care le-am considerat utile în procesul elaborării sau adaptării legilor țării, precum și alte date referitoare la probleme din aria de competență a instituției, față de care structurile amintite și-au manifestat interesul.

Serviciul Român de Informații s-a raportat la limitele fixate de lege atribuțiilor sale și, în consecință, nu a intenționat nici un moment ca respectivele informații să se constituie în ghiduri sau îndreptare pentru decizia politică, economică, administrativă sau de altă natură, propunându-și doar realizarea unei imagini cât mai fidele și obiective a realității, pe probleme de interes pentru siguranța națională.

• În acest sens, capacitatea de cuprindere a problematicii din competență poate fi cel mai realist evidențiată prin câteva **concluzii desprinse din analiza asupra parametrilor atinși în activitatea de realizare a siguranței naționale desfășurată în perioada de referință:**

- elasticitatea structurii recent reconfigurate a mărit capacitatea de cunoaștere a amenințărilor și situațiilor de risc rezultate din modificările survenite în contextul operativ, efortul informativ concentrându-se pe acoperirea întregului spectru al acestora;

- o mare parte din totalul informațiilor obținute a fost destinată **verificării calificate, clarificării și documentării activităților contrare siguranței naționale**, ceea ce constituie un indiciu asupra preocupărilor S.R.I. în sensul susținerii, prin elemente de fapt, a sesizărilor la Parchet și a materialelor de informare destinate factorilor în drept, referitoare la astfel de activități;

- ca rezultat, **activitatea instituției în planul informării** a înregistrat un progres, **îndeosebi sub aspect calitativ;**

- s-a asigurat o mai bună racordare la **necesitățile de cunoaștere ale factorilor de decizie legal abilitați** reușindu-se prevenirea producerii unor prejudicii ori a unor evoluții periculoase pentru siguranța națională;

- în urma unui proces riguros de analiză, **cele mai multe dintre**

informațiile obținute au fost destinate factorilor de decizie în stat. În legătură cu acest aspect, se impun următoarele precizări:

- s-a înregistrat o **creștere a capacității unităților informativ-operative de a susține cu argumente problemele semnalate;**
- structura pe categorii de beneficiari a volumului materialelor de informare atestă **respectarea principiului nevoii de a ști și**, în același timp, concordă cu structura tematică, ceea ce confirmă și **grija pentru stabilirea, în cazul fiecărui material de informare, a unei destinații optime pentru șansele de remediere a problemelor (neajunsurilor) semnalate;**
- structura tematică a informării reflectă ponderea și gravitatea diverselor categorii de riscuri și amenințări ce au constituit contextul operațional, acesta fiind, de altfel, și **singurul temei pe baza căruia s-au emis judecățile de natură evaluativă cuprinse în prezentul Raport.**

3.2. Stadiul procesului de restructurare a instituției. Gestionarea resurselor umane, materiale și financiare

■ În toate domeniile de activitate, funcționalitatea unui angrenaj instituțional este direct dependentă de calitatea factorului uman. Ca urmare, preocuparea pentru **asigurarea unui bun management al resurselor umane a constituit axa reformei instituționale** pe care o traversează Serviciul Român de Informații.

• Obiectivele demersului reparator s-au subsumat unei **concepții unitare, coerente și realiste.** Acestea au vizat, în primul rând, asigurarea unei structuri echilibrate și flexibile a posturilor și personalului serviciului, ținând seama de nevoile actuale și de perspectivă, până în anul 2005. În acest sens, **a fost perfecționat sistemul de recrutare și selecționare a tinerilor specialiști cu cel mai bun potențial pentru activitatea de informații**, inclusiv dintre absolvenții învățământului superior care își satisfac serviciul militar în unități S.R.I. și care probează calități reale.

În paralel, s-a procedat la **accentuarea profesionalizării personalului operativ**, în temeiul unei noi concepții, elaborată și aplicată conform normelor și criteriilor de exigență confirmate de practica serviciilor speciale ale principalelor state care fac parte din organismele euro-atlantice. S-a plecat de la faptul că noile și complexe amenințări la adresa siguranței naționale - cum ar fi cele din domeniul financiar-bancar sau din cel al manipulării vicioase a informației - sunt inițiate și materializate de profesioniști și, în consecință, nu pot fi eficient contracarate decât de către foarte buni specialiști în astfel de domenii.

Același imperativ - și anume eficientizarea activității - a obligat la operarea unor **ajustări structurale în cadrul S.R.I.** În acest sens, s-a procedat la desființarea Centrelor Operative Zonale, structuri intermediare care induceau unele întârzieri și redundanțe în fluxul informațional. Tot în aceeași perioadă, s-a impus redimensionarea principalelor componente

ale instituției, fapt ilustrat de noul Regulament de organizare și funcționare a Serviciului Român de Informații, aprobat de Consiliul Suprem de Apărare a Tării la 23 septembrie 1997. În baza acestuia, s-au modificat structurile interne ale unor unități și au fost înființate noi compartimente destinate abordării specifice a unor amenințări noi cum ar fi crima organizată, criminalitatea economico-financiară, migrația ilegală, traficul de materiale prohibite.

• Pentru ilustrarea modului în care s-au materializat liniile directoare ale reformei în domeniul potențialului uman, facem câteva precizări:

- după fluctuațiile înregistrate în perioada analizată, **procentul general de încadrare a serviciului este, în acest moment, de 76%**. S-a reușit acoperirea deficitului (518 cadre) generat de pensionări sau din alte motive, în perioada de referință fiind încadrate 640 de funcții (495 de cadre chemate în activitate din viața civilă, 72 - absolvenți ai Institutului Național de Informații, 74 - transferați de la alte instituții militare). S-a ajuns, astfel, la reducerea mediei de vârstă a personalului, care este în prezent de 36 ani. Nivelul de salarizare precum și unele neajunsuri de ordin social (asigurarea spațiilor de locuit) au generat dificultăți suplimentare în selecționarea și încadrarea unor specialiști tineri, de înaltă calificare, **îngreunând procesul de împrăștiere a efectivelor**;

- în aceeași perioadă, a continuat **procesul de îmbunătățire a actului de comandă**, care a vizat eliminarea deficiențelor manifestate în planificarea, organizarea și coordonarea muncii, 486 de cadre fiind nou numite în funcții de comandă, dintre care 48 de șefi de unități și locuitori ai acestora. În acest moment, putem afirma că ofițerii aflați în funcții de conducere au pregătirea necesară îndeplinirii atribuțiilor ce le revin, 56% dintre aceștia fiind absolvenți ai cursurilor postuniversitare și postacademice, 8% absolvenți a câte două facultăți, iar un număr de 16, doctori în științe sau doctoranzi;

- conducerea instituției a analizat individual organigrama fiecărei unități centrale și teritoriale, în scopul adaptării configurației acestora la particularitățile contextului operațional;

- în conformitate cu noua concepție asupra adaptării continue a pregătirii întregului personal la noile realități ale contextului operativ, s-au organizat în centrele de învățământ **cursuri adecvate de inițiere în munca de informații pentru noii încadrați, ca și cursuri de perfecționare**, la care au participat circa 30% din efective.

În același timp, **pregătirea studenților în Institutul Național de Informații s-a realizat pe baza unor programe analitice îmbunătățite** - proces aflat într-o continuă perfecționare -, care să le asigure acestora o temeinică pregătire și o educație civică armonioasă, de natură să le permită adaptarea firească la exigențele specifice unui stat de drept, realizându-se o bună colaborare cu Ministerul Educației Naționale.

Tot în planul activităților de perfecționare și specializare se situează și cele 7 cursuri și seminarii (îndeosebi pe probleme de antiterorism) la care au participat ofițerii serviciului, beneficiind de deschiderea manifestată

pentru astfel de acțiuni de cadre ale unor structuri similare cu tradiție în domeniile vizate.

La aceasta se adaugă și rezultatele obținute pe parcursul derulării a două programe de consultanță, în cooperare cu servicii străine de informații.

- Desigur, nu ar fi realist dacă am afirma că, în acest moment, capacitatea operativă a Serviciului Român de Informații atinge cota maximă. Dincolo de ansamblul dificultăților de ordin logistic - cum ar fi precaritatea unor dotări tehnice sau a spațiilor necesare desfășurării în condiții optime a activității unităților noastre -, o serie de aspecte grevează asupra performanțelor factorului uman. Sunt de amintit **lipsa de experiență în unele domenii** și, legat de aceasta, **procentajul mare de cadre aflate în procesul formării profesionale**, pe dimensiunile anterior expuse.

Printre preocupările S.R.I. pe linia managementului resurselor umane se află reconsiderarea carierei lucrătorului de informații și **elaborarea unui statut specific** - în deplin acord cu experiența pe această linie a serviciilor speciale moderne - **care să fie adoptat și transpus în practică prin mecanismele normative ale statului de drept.**

■ **Asigurarea logistică** a activităților desfășurate de S.R.I. **s-a realizat conform tuturor normelor legale ce reglementează funcționarea, din acest punct de vedere, a unei instituții bugetare.**

- De altfel, potrivit legii, activitatea logistică a Serviciului Român de Informații este supusă controlului permanent din partea factorilor abilitați. În acest sens, **s-au executat controale de către Curtea de Conturi, Comisia parlamentară de control a activității S.R.I., precum și de către structurile interne specializate ale instituției.** Toate aceste forme de control executate în cursul anului trecut au consemnat **legalitatea modului de conducere și desfășurare a activității logistice.**

- Dincolo de raportarea la normele legale, atitudinea firească a Serviciului Român de Informații s-a subsumat **dorinței de a nu greva suplimentar asupra resurselor financiare limitate de care dispune bugetul de stat.** În acest sens, fondurile alocate au fost judicios gospodărite, fiind orientate prioritar spre acele capitole vitale pentru buna desfășurare a activității curente. Totuși, anumite stări de fapt afectează eficiența unor activități, ca de exemplu:

- finanțarea asigurată pentru toate capitolele bugetare s-a situat, în medie, la aproximativ 60% din prevederile de plan;

- fondurile au fost alocate preponderent pentru **bunuri materiale, lucrări și servicii logistice** (materiale tehnice, piese de schimb auto, carburanți, lubrifianți, muniții, drepturi de hrană și echipament, energie, apă, reparații), **în proporție de 88,3%**, în timp ce altor capitole importante pentru asigurarea eficienței activității noastre le-au putut fi destinate fonduri cu mult inferioare nevoilor, cum ar fi **materialele** și piesele de schimb,

servicii și lucrări destinate tehnicii de telecomunicații și radiocomunicații, cărora li s-au alocat numai 6,7%.

- Date fiind alegațiile vehiculate în unele medii, se impune a fi reafirmat faptul că Regia Autonomă RASIROM este o unitate guvernată de aceleași principii și norme ca toate celelalte regii autonome, distinctă din punct de vedere financiar de Serviciul Român de Informații, fiind prevăzută la alt capitol al bugetului de stat; raporturile dintre cele două instituții sunt conforme reglementărilor în vigoare și se desfășoară identic cu cele normate pentru relațiile dintre S.R.I. și oricare altă regie autonomă.

3.3. Raporturile funcționale ale S.R.I. cu instituțiile implicate în protecția siguranței naționale

- În ceea ce privește **raporturile cu Consiliul Suprem de Apărare a Țării**, menționăm că, potrivit Planului de activitate al Consiliului, Serviciul Român de Informații a prezentat, în nume propriu ori în colaborare cu alte instituții din sistemul siguranței naționale, 20 de analize referitoare la modul în care și-a îndeplinit atribuțiile specifice cu privire la domeniile unde se manifestă acțiuni, stări de fapt și fenomene de natură să afecteze siguranța națională.

- Serviciul Român de Informații a contribuit și la realizarea obiectivelor și activităților concrete prevăzute în strategia **Consiliului Național de Acțiune Impotriva Corupției și Crimei Organizate**. Instituția noastră a prezentat, în cadrul acestui organism, materiale și informații utile eficientizării măsurilor ce se impuneau a fi întreprinse. În acest sens, S.R.I. a participat la întocmirea programului de combatere a faptelor din sfera corupției și crimei organizate care reprezintă amenințări la adresa stării de siguranță națională și a elaborat, la solicitarea Consiliului, informații ample cu privire la respectivele fenomene.

- Serviciul Român de Informații a manifestat deschidere în **cooperarea pe probleme specifice** cu Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază, structurile informative ale Armatei, Ministerului de Interne și Ministerului Justiției.

Potrivit documentelor de cooperare între instituția noastră și cele amintite anterior, pe baza cărora s-au emis ordine și dispoziții interne - prin care s-au detaliat scopul, principiile, atribuțiile, cadrul organizatoric și funcțional necesar derulării conlucrării, potrivit competențelor specifice -, S.R.I. a desfășurat, pe aceste coordonate comune, o serie de activități, dintre care:

- activități specifice de prevenire a actelor extremist-teroriste și a evenimentelor de natură să pericliteze ordinea de drept, atât în perioada premergătoare, cât și în timpul desfășurării de acțiuni cu participare internațională ori manifestări publice de amploare, la cererea organelor de ordine publică;

- misiuni de protecție antiteroristă și control antiterorist-antideternare la obiectivele diplomatice, agenții și reprezentanțe străine, obiective

aviatice etc. (în conlucrare cu Ministerul de Interne și Ministerul Apărării Naționale), ca și intervenții pirotehnice (la solicitarea celorlalte organisme);

- transmiterea în timp util a informațiilor obținute în activitatea proprie (fluxul de informații de la S.R.I. către structurile respective a avut consistență și ritmicitate, volumul lor fiind bine reprezentat în cadrul activității globale de informare desfășurate de instituția noastră);

- participarea consecventă, în condiții de respectare strictă a competențelor materiale, a compartimentării și secretizării muncii, la schimbul de informații referitoare la o gamă extinsă de riscuri și amenințări la adresa siguranței naționale - cum ar fi activități informative ilegale, activități din sfera economiei subterane, criminalității organizate autohtone sau transfrontaliere, activități extremiste, anarhist-destabilizatoare;

- participarea cu observații și propuneri la elaborarea sau definitivarea unor proiecte de legi și alte acte normative, inclusiv a unor proiecte de acorduri internaționale, cu implicații în domeniul siguranței naționale;

- asigurarea, în cadrul instituțiilor proprii de învățământ, a pregătirii de specialitate a unor cadre aparținând organelor de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale.

Pe fondul general al rezultatelor pozitive obținute în cadrul acțiunilor de cooperare, analiza asupra coordonatelor desfășurării și finalității acestora a relevat și o serie de **resurse insuficient valorificate**, în special sub aspectul calității și chiar al volumului datelor (reduc) primite de către Serviciul Român de Informații.

3.4. Cooperarea cu structuri informative străine

Având în vedere că, în anii '90, spectrul amenințărilor specifice se caracterizează prin diversificarea și internaționalizarea unor fenomene pentru controlul cărora este necesară conjugarea eforturilor și experienței mai multor servicii de informații, **Serviciul Român de Informații a dezvoltat treptat relațiile de colaborare, pe anumite linii de interes, cu structuri omologe străine.** Acest proces a înregistrat un progres, ai cărui parametri sunt diversificarea și, îndeosebi, intensificarea relațiilor de cooperare, cu o contribuție în creștere la realizarea siguranței naționale.

Direcțiile prioritare pe care s-a structurat ansamblul relațiilor externe ale S.R.I. vizează atât **dimensiunea europeană și euro-atlantică**, transpusă în consolidarea relațiilor de parteneriat cu servicii speciale aparținând statelor cu vechi și solide tradiții democratice, cât și **pe cea regională** - respectiv întărirea cooperării cu serviciile de informații ale statelor din zonele limitrofe României.

Obiectivele urmărite de S.R.I. în contextul acestei inter-relaționări se subordonează **imperativului protejării siguranței naționale** și, în același timp, **necesității unei contribuții active la crearea unui climat de securitate regională și europeană.** În primul caz, s-a procedat la schimb

de informații și colaborare în vederea contracarării unor amenințări, privind: traficul ilegal de persoane în zonele de frontieră; traficul de armament, muniții, materiale strategice; traficul de droguri; confecționarea și traficul de valută falsă; criminalitatea financiară; monitorizarea evoluțiilor periculoase pentru siguranța națională a României din proximitatea frontierelor naționale, precum și a celor din zone de instabilitate, potențial generatoare de conflicte; folosirea ilegală a teritoriului nostru pentru depozitarea deșeurilor toxice și radioactive.

În sprijinul obiectivelor strategice subsumate integrării europene și euro-atlantice a țării noastre, Serviciul Român de Informații a dezvoltat **relațiile de colaborare bilaterale cu serviciile străine de informații, precum și cu organisme internaționale angajate în combaterea amenințărilor globale la adresa securității europene și euro-atlantice**, cum ar fi: expansiunea agresivă a organizațiilor teroriste, preponderent a celor de sorginte fundamentalist-islamică; dezvoltarea fără precedent a criminalității organizate transfrontaliere; proliferarea tehnologiilor și materialelor nucleare, a armelor chimice, toxice, biologice și a materialelor cu dublă utilizare (civilă și militară) supuse controlului destinației finale.

Serviciul Român de Informații a fructificat aceste deschideri pentru **optimizarea procesului continuu de adaptare a instituției la principiile și normele de funcționare ale unui serviciu de informații**, raportată la noua situație strategică în care se plasează România, prin ajustarea obiectivelor, organizării și modului de lucru.

3.5. Inserarea activității S.R.I. în mecanismele normative specifice statului de drept

■ Serviciul Român de Informații a acționat pentru contracararea operațiunilor destinate minării imaginii publice, credibilității și eficienței sale, în primul rând prin **situarea stării de legalitate a activității instituției la nivelul exigențelor specifice unui stat democratic**.

În acest sens, măsurile care presupuneau limitarea unor drepturi și libertăți constituționale s-au realizat **pe baza și în limitele mandatelor acordate de procurorii anume desemnați din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție**, în temeiul art.13 din Legea siguranței naționale și s-a recurs la aceste măsuri numai când au existat indicii clare că acțiunile celor în cauză puteau genera efecte în planul siguranței naționale.

Au fost obținute și puse în aplicare 526 de mandate, acționându-se pentru ca demersurile efectuate în acest scop să îndeplinească toate condițiile de fond și de formă prevăzute de lege.

Datele, informațiile și materialele obținute prin punerea în aplicare a măsurilor aprobate prin mandatele emise de Parchet au fost valorificate în documentarea amenințărilor la adresa siguranței naționale, iar atunci când

au fost puse în evidență fapte cu caracter infracțional, au fost sesizate organele de urmărire penală competente.

Serviciul Român de Informații a adresat Ministerului Public 41 de sesizări pentru fapte ce constituie infracțiuni la adresa siguranței naționale sau alte fapte cu implicații majore în acest domeniu, cum sunt actele de corupție și crima organizată. De asemenea, în peste 200 de cazuri, au fost sesizate structurile centrale sau locale ale Ministerului de Interne pentru unele infracțiuni de drept comun, identificate incidental.

■ În ceea ce privește **controlul parlamentar, Comisiei comune permanente a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității S.R.I.** i s-au pus la dispoziție, cu solitudine și transparență (păstrându-se confidențialitatea în chestiunile secrete) toate datele solicitate pentru a-și exercita atribuțiile legale.

• În tematica seriei de controale efectuate de către Comisie în interiorul Serviciului Român de Informații, pe primul loc s-a aflat **examinarea ansamblului actelor normative cu caracter intern, sub aspectul concordanței acestora cu Constituția și cu legislația în vigoare**, acțiune în derulare. De altfel, la acest punct precizăm că normele prevăzute de noul Regulament de organizare și funcționare a S.R.I. pentru realizarea, de către unitățile abilitate, a controlului intern în cadrul instituției noastre, au fost formulate în concordanță cu obiectivele și exigențele specifice controlului parlamentar.

Importantă pentru conturarea unei percepții corecte și complete a Comisiei parlamentare față de legalitatea acțiunilor întreprinse de S.R.I. în exercitarea atribuțiilor sale este **seria de controale desfășurate la unități teritoriale și centrale ale instituției**. A fost riguros verificată, la fața locului, concordanța dintre mandatele emise de Parchet și documentele interne de evidență a operațiunilor specifice, fiind probată corectitudinea cu care unitățile respective au aplicat prevederile legale în ceea ce privește desfășurarea de activități care presupun restrângerea temporară a exercitării unor drepturi și libertăți constituționale.

De asemenea, Comisia parlamentară a avut prilejul să constate modul de organizare, regulile de acces, consultare și documentare, precum și măsurile destinate depozitării, păstrării și protecției fondurilor arhivistice existente în **Arhiva Centrală a S.R.I. și în arhivele unităților teritoriale**.

Menționăm că printr-o dispoziție internă, Directorul S.R.I. este singurul abilitat să aprobe consultarea fondului arhivistic, inclusiv de către cadrele instituției.

Controlul Comisiei comune permanente s-a mai concretizat și prin alte activități, cum ar fi **participarea unor membri ai acesteia la ședințele de analiză a activității desfășurate în anul 1997 de o serie de unități centrale, ori documentarea asupra modului în care se desfășoară procesul de învățământ în cadrul Institutului Național de Informații**.

Comisia a cercetat reclamațiile și sesizările venite din partea societății civile sau cele ale cadrelor active și în rezervă ce i-au fost supuse atenției.

- Ansamblul activităților de control desfășurate de Comisia parlamentară în unitățile S.R.I., ca și întâlnirile dintre membrii acesteia și reprezentanții conducerii instituției, nu s-au limitat doar la verificarea legalității activității desfășurate de structurile noastre, ci au inclus și informarea acestora cu privire la **contextul operativ** din zonele și domeniile aflate în responsabilitate și la **măsurile destinate adaptării acțiunilor proprii**. S-a pus, de asemenea, accentul și pe eficiența modului în care se realizează **cooperarea Serviciului Român de Informații cu alte structuri abilitate în domeniul siguranței naționale**.

O constantă a acestor contacte a fost și **interesul Comisiei de a cunoaște factorii de natură economico-financiară** care afectează dotarea materială și încadrarea cu personal a unităților ori situația socială a cadrelor aflate în activitate.

Membrii Comisiei au solicitat și au primit informații de natură să contribuie la **documentarea specifică privind adaptarea cadrului legislativ actual** la probleme ce privesc direct eficientizarea activității de apărare a siguranței naționale ori pentru fundamentarea măsurilor necesare în domenii complementare sau conexe acesteia.

3.6. Imaginea publică a Serviciului Român de Informații

- S.R.I. a acordat o atenție specială **relațiilor instituției cu publicul, desfășurate prin intermediul Biroului Scrisori-Audiențe**, considerând această activitate ca fiind un test real și important asupra modului în care înțelege să abordeze raporturile cu societatea în slujba căreia se află și, implicit, **un factor legitim de influență asupra imaginii sale publice**. S-a făcut tot posibilul ca problemele ridicate de opinia publică prin intermediul unor organizații, asociații și mass media, precum și prin petițiile adresate de cetățeni, să primească răspunsuri adecvate și să satisfacă interesele efective de informare corectă sau de soluționare legală.

S-au înregistrat peste 2.800 de petiții ce au vizat problematici foarte diverse, dintre care circa 1.800 au fost cereri. Numărul mare de solicitări, ca și precizarea că acesta a crescut sensibil față de anul precedent, denotă faptul că, în realitate, instituția noastră se bucură de o încredere sporită din partea cetățenilor.

Am dat atenție și acuzelor ce se aduc S.R.I. procedând la măsuri administrative, disciplinare și chiar semnalând Parchetului acele abateri și ilegalități din activitatea cadrelor, confirmate de verificări. Din 357 de reclamații, totuși este semnificativ că aproape două treimi fac trimitere la aspecte ce nu sunt de competența noastră, iar cele 5 și, respectiv, 6 reclamații ce au acuzat interceptarea ilegală a convorbirilor telefonice și violarea corespondenței, nu s-au confirmat.

- Pe aceleași coordonate ale relaționării normale cu societatea, în

conformitate cu ordinele conducerii Serviciului Român de Informații, au fost restituite peste 12.000 de file manuscris, confiscate înainte de 1989 de către fostele organe de securitate, unele dintre acestea aparținând unor personalități ca Ion Vulcănescu, Petre Pandrea, Herbert Silber, Constantin Pantazi, Vasile Gavriescu și alții.

Din arhiva noastră au mai fost predate Ministerului Justiției circa 15.000 de volume, iar Ministerului Public încă aproape 4.000 de volume din fondul penal, acestea servind pentru rejudecarea unor procese.

De asemenea, 118 cercetători români și străini - unii reprezentând instituții științifice și administrative ori medii de comunicare în masă, iar alții venind în nume propriu - au primit aprobarea de a studia dosare din fondul documentar păstrate în arhiva preluată de la Securitate.

Venind în întâmpinarea solicitărilor societății civile, S.R.I. a avut inițiativa elaborării unei lucrări cu caracter documentar, structurată alfabetic și intitulată "Memorialul Victimelor Represiunii Comuniste - 1945-1989", cuprinzând câteva mii de scurte fișe biografice ale celor care au decedat în închisori ori datorită regimului de detenție. Aceasta a fost pusă la dispoziția Muzeului "Memorialul Durerii" din Sighet și Asociației Foștilor Deținuți Politici.

- Serviciul Român de Informații a inițiat și alte măsuri care, în final, nu pot fi decât benefice în procesul restabilirii echilibrului dintre imaginea sa - uneori distorsionată cu rea intenție - și realitatea reprezentată de parametrii funcționali și civici ai activității desfășurate. Acestea constau în noi deschideri ale S.R.I. către diverse categorii socio-profesionale și, implicit, către conștiința publică, prin participarea cadrelor sale la diverse reuniuni cu caracter deschis, precum și organizarea, sub egida instituției, a unor manifestări publice, unele cu participare internațională.

Referitor la această din urmă categorie de acțiuni, este de menționat că manifestările organizate sub egida S.R.I. au avut ca obiectiv principal sprijinirea, și pe această cale, a eforturilor statului român în direcția integrării europene și euro-atlantice, temele puse în discuție - cum ar fi "Integrarea euro-atlantică a României, interes național fundamental" sau "Cooperarea europeană în lupta împotriva criminalității organizate, terorismului și corupției în Balcani și zona Mării Negre" - fiind ilustrative în acest sens.

De asemenea, cadre ale serviciului au participat la reuniuni internaționale, cum sunt:

- **Reuniunea de lucru în domeniul antiterorismului a Grupului "TROIKA"** - format din reprezentanți ai Irlandei, Olandei și Luxemburgului - cu statele asociate, printre care și România, organizată, la Bruxelles, sub egida Uniunii Europene;

- **Conferința Europeană privind Traficul de Arme - "ECTA 98"**, organizată de Marea Britanie, de asemenea, sub egida Uniunii Europene.

Secțiunea II.

DIRECȚII DE OPTIMIZARE A CAPACITĂȚII OPERAȚIONALE A S.R.I.

1. Proiecții asupra măsurilor interne destinate creșterii potențialului operațional

Cea mai mare parte a amenințărilor și situațiilor de risc prezentate în

Raport sunt în evoluție și, având în vedere că prioritățile Serviciului Român de Informații se mențin, ar fi redundantă reluarea problematicii pe care instituția noastră o va avea în atenție în perioada care urmează. La acest punct, este de menționat doar faptul că realizările obținute, până în prezent, pe diverse linii de muncă, vor fi consolidate și dezvoltate.

Pe acest fundament, S.R.I. își va intensifica preocupările în sensul sporirii eficienței activității, considerând drept obiective ale noii etape următoarele:

- consolidarea structurilor nou constituite, prin creșterea calității factorului uman.

Așa cum s-a menționat în Raport, există o strategie bine definită în acest domeniu și, în perioada imediat următoare, vor fi făcuți alți pași importanți în sensul materializării sale depline.

Tot pentru realizarea acestui obiectiv, va fi dinamizat procesul de selecționare a viitoarelor cadre dintre tinerii cu reale aptitudini pentru munca de informații, în vederea acoperirii necesităților de personal. În acest sens, se va urmări compensarea fragilității motivației de ordin material prin creșterea calității actului de instruire, constituirea cadrului necesar unei pregătiri postuniversitare de înaltă ținută (masterat, doctorat - în instituții civile de învățământ superior), pentru formarea unor adevărați specialiști în diferite domenii conexe cu problematica instituției, în care avem un mai pronunțat deficit de cadre;

- continuarea procesului de conceptualizare a amenințărilor nou apărute în plan operativ, pentru a potența capacitatea de răspuns a aparatului;

- planificarea mai riguroasă și mai realistă a activităților, în corelație cu evoluțiile operative și forțele de care dispune instituția;

- operaționalizarea mecanismelor de legătură cu factorii de decizie la nivel central și, mai ales, cu celelalte structuri care au atribuții în domeniul siguranței naționale, factor deosebit de important pentru eficientizarea dimensiunii preventive a activității S.R.I.;

- realizarea echilibrului între fondurile alocate pentru menținerea în funcțiune a capacităților existente și cele destinate creșterii eficienței mijloacelor tehnice folosite în munca de informații.

Acest obiectiv constituie una dintre cele mai dificile probleme cu care se confruntă Serviciul Român de Informații, ca, de altfel, și alte instituții bugetare. Chiar și în acest context, se vor depune toate eforturile posibile pentru ca, în limitele impuse de mijloacele materiale disponibile, să se rezolve prioritar problemele ce țin de dotarea tehnică, imperativ al derulării unei activități de calitate;

- operaționalizarea unor programe contrainformative destinate:

- factorilor de decizie, în scopul relevării riscurilor derivate din manipularea incorectă a documentelor de informare;

- managerilor și specialiștilor în diferite domenii, în vederea instituirii unor măsuri de autoprotecție personală, dar și de protejare a entităților economice pe care le conduc;

- opiniei publice, pentru conștientizarea problematicii de siguranță națională și a riscurilor derivate.

2. Posibilități de optimizare a capacității operaționale a S.R.I. prin intervenție legislativă

În virtutea experienței acumulate în activitatea specifică și pe baza unei analize aprofundate asupra realităților ce constituie contextul operativ actual, Serviciul Român de Informații consideră că, dintre abordările de ordin normativ ce ar contribui decisiv la optimizarea procesului de cunoaștere, prevenire și contracarare a riscurilor și amenințărilor la adresa siguranței naționale, există câteva priorități:

• **Reglementarea precisă, unitară și coerentă a identității, misiunii și cadrului concret de desfășurare a activității fiecărei instituții abilitate siguranței naționale, precum și a relațiilor funcționale dintre acestea**, prin:

- urgentarea procesului elaborării și adoptării unei **noi Legi a siguranței naționale**, care să vizeze inclusiv redefinirea mai exactă a factorilor de risc și amenințărilor, în corelație cu noile mutații survenite;

- modificarea (prin corelare cu aceasta) a **Legii de organizare și funcționare a Serviciului Român de Informații**;

- conferirea unui statut mai precis serviciilor de informații ale statului român și delimitarea riguroasă a competențelor acestora;

- reglementarea, printr-un act normativ distinct, a **statutului ofițerului de informații**.

• **Fixarea unui cadru normativ care să permită contracararea eficientă a riscurilor și amenințărilor la adresa siguranței naționale generate de manipularea vicioasă a informației**, prin inițierea și adoptarea unor reglementări legale adecvate, privind:

- **protecția secretelor de stat**, armonizată cu legislația occidentală în materie (de altfel, o condiție explicit formulată pentru integrarea europeană și euro-atlantică) și, conex acesteia, **obligativitatea avizării specifice a persoanelor care le gestionează**;

- **noțiunea de "informații de siguranță"**, în funcție de a cărei definire vor putea fi prevăzute drepturile și obligațiile persoanelor fizice și juridice îndrituite a le deține ori folosi;

- **statutul și regimul juridic al sistemelor informaționale și băncilor de date**;

- **statutul firmelor de pază și ordine**, prin care să se prevină posibilitatea funcționării acestora ca structuri informative paralele.

• **Consolidarea cadrului normativ destinat prevenirii constituirii și materializării unor factori de risc la adresa siguranței naționale derivați din funcționarea improprie a instituțiilor statului**, în special prin urgentarea adoptării și promulgării **Legii privind statutul**

funcționarului public și a Legii răspunderii ministeriale.

• **Completarea și adaptarea ansamblului legislativ pe linia prevenirii și combaterii eficiente a riscurilor și amenințărilor generate de fenomene economice negative**, mai ales prin:

- elaborarea unor reglementări destinate **promovării investițiilor autohtone de interes național spre zone sensibile**;

- reglementarea precisă a aspectelor legate de **prețul declarat în vamă la importul de mărfuri**, cu impunerea unor limite minime care să permită combaterea eficientă a evaziunii fiscale și a practicilor de dumping.

• **Constituirea unui sistem unitar, coerent și eficient de norme destinate contracarării acțiunilor, stărilor de fapt și fenomenelor ce afectează drepturi și libertăți fundamentale ale cetățenilor ori atacă valori constituționale**, prioritare fiind:

- **faptele și preocupările circumscrise extremismului politic**;

- **regimul juridic al fundațiilor, asociațiilor, organizațiilor neguvernamentale**, care să asigure eficiența controlului asupra legalității activității față de scopul declarat la înființare și, implicit, să împiedice desfășurarea, sub acoperirea scopurilor declarate, a unor activități anticonstituționale;

- **apărarea patrimoniului cultural național**.

• **Adecvarea legislației interne la obiectivul combaterii riscurilor și amenințărilor derivate din pătrunderea necontrolată, în interiorul granițelor noastre, a persoanelor de origine străină**, prin:

- adaptarea la noile realități a **regimului frontierei de stat**, mai ales pe acele dimensiuni care creează vulnerabilități în fața fenomenelor subsumate crimei organizate și imigrației ilegale;

- adoptarea unor norme eficiente privind aspectele subsumate **regimului juridic al străinilor** în România (dreptul de ședere, dreptul la muncă, acordarea statutului de refugiat ș.a.), incluzând prevederi care să permită o corectă și permanentă evidență a acestora și să stipuleze condițiile în care străinilor vinovați de încălcarea legislației române li se poate întrerupe dreptul de ședere în țară;

- reglementarea, pe bază de reciprocitate, a **regimului deținătorilor de pașapoarte diplomatice fără acreditare în România**.